

Perashat Toledot 5784

Velas: 5:39pm

Fin Shabat 1: 6:32 pm - R”T: 7:06 pm

Fin Shabat 2: 6:42 pm - R”T: 7:10 pm

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Rafael Harari

חבר בה"ד אמת ומשפט

Maasé Sheaya

¿Bulldog en el Miklat?

La importancia de un Amén

Caso: Rab Naftali Birenbaum vive entre Bené Berak y Ramat Gán en una colonia donde viven todo tipo de publico, desde el Jaredí hasta la persona mas secular. En tiempos de guerra, cuando suena la alarma todos bajan al Miklat (refugio público) del edificio, en este Simjá Torá cuando se escucho la primera alarma, el corazón de todos dio un vuelco a las seis de la mañana y bajaron al refugio. Uno de los vecinos bajó al refugio con su gran perro bulldog, la esposa del rabino Naftali empezó a gritar que ya no sabía a qué tener miedo, si a los misiles de Gaza o al bulldog del vecino, Rab Naftali le dijo al vecino “el refugio es para personas, no para perros, te pido de favor que en la próxima alarma dejes al perro en tu casa”, pero el vecino le respondió “así como el misil puede caerme a mi, también le puede caer a mi perro, por lo tanto tengo derecho a entrar al refugio con mi perro, y en particular que en esta colonia hay mucha gente secular la cual acostumbra a criar perros en su hogar”.

Boro Park es un barrio interesante situado en la gran ciudad de Nueva York, muchos de sus habitantes son Jaredim. En este barrio vivía Abraham, quien era una persona muy especial, tenía muchas virtudes, pero una de ellas destacaba mas de lo normal. Abraham y todos los miembros de su familia ponían mucho hincapié en recitar las Berajot en voz alta. De este modo, todas las personas que se encontraban en la casa podían cumplir con la Mitzvá de contestar Amén a cada Berajá.

¿Puede el vecino meter a su perro al Miklat o es uso exclusivo para personas?

Siempre que venía alguien a su casa, Abraham solía servirle un pequeño refrigerio y le pedía muy gentilmente: “Por favor, permítanme cumplir con la Mitzvá de contestar Amén”. Los huéspedes satisfacían su pedido con alegría y no se olvidaban de bendecir en voz alta. ¡Abraham no quería perderse ni siquiera un solo Amén! Los compañeros de sus hijos ya sabían que en la casa de ellos se debía recitar las Berajot en voz alta.

Respuesta: Primero que nada hay que analizar si está permitido criar un perro en casa, y luego vemos si puede llevarlo a un refugio. La Guemará (ב"י"ק ע"ט:) dice que una persona no debe criar un perro a menos que esté amarrado con cadenas, y escribe Rash"i que la razón es porque el perro muerde y ladra y puede causar que una mujer aborte, pero amarrado está permitido porque cuando sabes que está atado no le tienes miedo. Otra excepción (שם פג.) es cuando la persona vive entre Goyim o cerca de ellos que en ese caso la persona puede criar a un perro ya que les da seguridad en esos lugares peligrosos. Y así lo estipulo el Shuljan Aruj (ה"מ סימן ת"ט) (סעיף ג).

Al principio, tenían un poco de vergüenza, pero Abraham los incentivaba con ternura y cariño. Él ayudaba a sus hijos a servirles un refrigerio y no se movía de allí hasta escuchar la Berajá por la rica galleta o por el refrescante vaso de bebida. Los jóvenes huéspedes aprendían de él y también comenzaban a contestar Amén después de cada Berajá.

Si es así, el vecino dueño del perro puede decir “cuál es el problema de que yo tenga un perro ya que lo está atando aquí para que se pare en el refugio y no hay forma de que le haga daño y no pueden obligarme a sacar al perro”. Por lo tanto tendría que ser permitido que el vecino lleve al perro al refugio.

Una vez, uno de los amigos de Abraham le dijo: “¿No te parece que estás exagerando? Tu pedido puede causarles incomodidad a tus huéspedes. ¿No te parece que debes conformarte con las Berajot de los miembros de tu familia y no molestar a otras personas?”. Abraham estaba muy sorprendido. No podía creer que alguien pudiera hablar así. Sin embargo, no se enojó, sino que le dijo con delicadeza y calidez: “¡Creo que vale la pena que reflexiones nuevamente acerca del valor que tiene incluso un solo Amén!”. Su amigo permaneció en silencio. Las palabras de Abraham, que habían salido del corazón, entraron en su corazón...

Sin embargo, aunque el vecino puede criar un perro en su casa sin ningún problema mientras esté atado, de igual manera ya que en Israel hay colonias donde vive pura gente Jaredí que no acostumbra a criar perros, pueden ellos impedir que un vecino crie un perro en su casa aun amarrado, ya que en esa colonia así se acostumbra.

A diferencia de nuestro caso que se trata de una colonia revuelta de Jaredim y seculares, y es normal que la gente crie perros en ella, no es posible impedirle a una persona que no tenga perros en casa.

Pero aún así, ya que el Miklat es de uso compartido entre todos los vecinos, y hay personas que les causa pavor que haya un perro dentro, aún atado, pueden impedirle al vecino que meta su perro al Miklat. Y el que pueda caerle un misil al perro si se queda fuera del Miklat no es considerado como Pikuj Nefesh sino como una perdida monetaria únicamente.

Pero si es un lugar donde se acostumbra a entrar con los perros al Miklat, no hay de qué quejarse porque así es la costumbre local.

Halaja Lemaasé

Pregunta: ¿Qué debo comer o beber después del Kidush de Shabat en la mañana para que se llame Kidush Bimkom Suedá?

alcanza con un solo Rebiit (שם) (כה"י"ה שם).

Respuesta: Algunos Poskim sostienen que esta Seudá se cumple únicamente con Hamotzi y no con vino (הרמ"ש, העתים סי קמ"ה בדעת ר' האי, משני"ב סי"ק כ"ה).

El Mishná Berurá (סי"ק כ"ה ושעה"צ סי"ק כ"ט) escribió que aunque en la noche (דעיקרו דא"י) hay que abstenerse de solo beber vino ya que hay opiniones importantes que no están de acuerdo, pero en Shabat en la Mañana si puede cumplir bebiendo un Rebiit de vino, y estuvieron de acuerdo con él el Kaf Hajaim (סי"ק ל"ה) y Jajam Ovadia (הו"ע ח"ב ע"מ ק"מ, ע"ע אור"ל ח"ב, כ" - כ"ו).

Sin embargo, el Shuljan Aruj escribió la opinión de los Geonim que bebiendo un Rebiit de vino se cumple esta Seudá. Hay opiniones que al Mekadesh no le alcanza con beber un Rebiit sino que debe de tomar primero Meló Lugmab seguido de un Rebiit (ב"ח, ט"ז, מג"א והוב"ד במשני"ב) (סי"ר ע"ג) pero para los demás del publico siempre

Sobre el jugo de uva escribieron los Poskim que es como el vino (בצל החכמה) ע"ע בשו"ת במה שהאריך לפלפל בזה (ח"ד סי קל"ד מה שהאריך לפלפל בזה).

(Cabe recalcar que no cumple con Seudat Shabat con solo beber vino y aún debe comer Hamotzi).

Abraham, era tan especial que tuvo el mérito de vivir por muchos años. Después de que Abraham falleció, sus hijos dijeron muy emocionados: “Papá vivió hasta los noventa y un años: ¡exactamente el valor numérico de la palabra Amén!”

בענין אם אפשר להעביר קללות זכויות או עבירות מאדם אחד לחבירו

א) רבקה אמנו אמרה ליעקב שילך לקחת את הברכות, ויעקב פחד "שמא ימושני אבי, והייתי בעיניו כמתעתע, והבאתי עלי קללה ולא ברכה", והשיבה לו רבקה ליעקב "ותאמר לו אמו עלי קללתך בני", בפשוטו הכוונה היא שאם יצחק אביו יקללנו, היא מקבלת את הקללה על עצמה.

וכ"כ הספורנו ז"ל "עלי להכנס תחתך אם תארע לך קללה, כמו שאמרו ז"ל בסנהדרין (דף מ"ח): שעשה שלמה שקבל עליו קללות יואב והשיגוהו".

ומבואר שיש מושג כזה שאדם א' מקבל את הקללה שקיללו את חבירו, וזה מחודש מאוד, דהקללה הוא דבר רוחני, ועוד שהמקלל קילל אדם מסויים דוקא, ואיך אפשר להעביר את הקללה לאחר, והלא המקלל לא קילל אותו. וצ"ע.

וכע"ז כתב הספורנו בפרשת כי תשא (פרק ל"ב פסוק ל"ב) לגבי העברת זכויות מאדם אחד לחבירו, דשם נאמר שמה אמר לה' אחרי חטא העגל "אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך", וביאר הספורנו בכוונת אמירה זו של משה "הן תרצה לשאת חטאתם והן שלא תרצה לשאת, מזה את הזכויות שלי מספרך ושים לחשבונם, כדי שיזכו לסליחה", כלומר אם לא תרצה למחול להם, תמחוק ממני את זכויותי, ותשים אותם על חשבונם, ועי"ז יזכו למחילה וסליחה. ומבואר שנקט הספורנו שאפשר להעביר קללות וזכויות.

והנה כאן הספורנו הוכיח את יסודו מדאיתא בגמ' בסנהדרין (דף מ"ח): שדוד המלך קילל את יואב בשעתו, כשהרג את אבנר, וגם ציוה לשלמה להרגו, וכשבא שלמה להרוג את יואב, שלח יואב לומר לשלמה "אי קטלית ליה קבול לטותיה דלטייה אבוך" כלומר אם אתה רוצה להרגני, תקבל עליך את אותם הקללות שקיללני אביך, "ואי לא, שבקיה דליקו בלטותיה דלטייה אבוך" כלומר ואם אינך רוצה לקבל את הקללות של אביך עזוב אותי ואשאר רק עם הקללות של אביך, ואל תהרגני, ושלמה החליט להרגו, ולקבל את הקללות שלו, ואיתא התם "אמר רב יהודה אמר רב כל הקללות שקילל דוד את יואב אכן נתקיימו ברעו של דוד", ומשמע דהיינו משום שקיבלן שלמה עליו, וכן פירש"י.

ומכאן הוכיח הספורנו שיש דבר כזה לקבל קללות שלא מגיעות לו, וה"נ זהו מה שעשתה רבקה שקיבלה את הקללות של יצחק ליעקב, אם יקללנו.

ב) אמנם בדעת זקנים מבעלי התוס' פי' מה שאמרה רבקה עלי קללתך בני באופן אחר וז"ל "עלי קללתך בני, פי' לא יקלל אותך כי אם אותי, שכן דרך העולם כשהילדים עושין שלא כדת שמקללין אביהן ואמן ואומרים ארוך שזה גידל", הרי שלא רצה לפרש כפשטא דלישנא דקרא שאף שיקלל את יעקב, מ"מ היא נוטלת את הקללה לעצה, אלא פי' באופן א', שמן הסתם יעקב יקלל אותה כיון שהיא אמו, ולא אותו.

ועיי' באבן עזרא שכתב (בפירושו השני) בשם הגאון "עלי קללתך בני וכו' עלי להסיר קללתך", כלומר הקללה תחול

עליך, אבל אני אעשה שהקללה תסור ממך, (אולי ע"י תפילה, או התרת קללות וכדומה).

וכנראה כתבו כן בעלי התוס' והאבן עזרא משום שנקטו שא"א להעביר קללות מזה לזה, שמי שנתקלל צריך לשאת את הקללה עליו בעל כרחו, לכן הוציאו את הפסוק מפשוטו.

ג) אלא דכאמור הספורנו הוכיח כן מהגמ' בסנהדרין הנ"ל, וקשה מה יענו ע"ז הדעת זקנים מבעלי התוס' והאבן עזרא על זה.

והנה עיויי"ש בהמשך הגמ' שאמרו "אמר רב יהודה אמר רב היינו דאמרי אינשי תהא לוטא ולא תהא לאטא", כלומר שעדיף להיות מן המקוללים, ולא מהמקללים, שהרי דוד קילל את יואב, ולבסוף נתקיימו הקללות ברעו של דוד.

הרי דהבינה כאן הגמ' שמה שנתקיימו הקללות ברעם של דוד ושלמה זה לא מחמת ששלמה קיבל את הקללות ע"ע, אלא משום שדוד קילל, והקללות חזרו על זרעו, ולפ"ז אתי שפיר שיטת הדעת זקנים והאבן עזרא, שאין ראייה מהגמ' שאפשר להעביר קללות מזה לזה.

ד) אלא דיוצא שישנה סתירה בגמ', דמעיקרא אמרה הגמ' שמה שנתקלל זרעו של שלמה היינו משום שהוא קיבל את הקללות על עצמו, ואח"כ אמרה הגמ' שמה שחלו הקללות על זרעו של דוד ושלמה, היינו משום שדוד קילל, והקללה חזרה עליו ועל זרעו.

ועיי' בעיון יעקב שכתב דהנה רש"י דקדק לומר ד"תהא לוטא ולא תהא לאטא", היינו משום דקללת "חינם" סופה לחזור על המקלל, וי"ל דכיון ששלמה החליט להרוג את יואב, ממילא הקללות שקיללו דוד נהפכו להיות קללות חינם, דאין טעם להרוג את יואב וגם לקללו, ולכן חזרו לחול על זרעו של דוד, ומה שאמרו ששלמה קיבל הקללות על עצמו, היינו שבחר להרוג את יואב, על אף שידע שממילא הקללות יהיו חינם ויחולו על דוד ועל זרעו.

ונמצא לפ"ז דאין מכאן מקור שיכול אדם לקבל ע"ע קללת חבירו, דמה שחלו על זרעו של שלמה לאו היינו משום שהוא קיבלם ע"ע, אלא משום שהוא גרם שקללותיו של דוד תהיינה קללות חינם, ולכן חלו על זרעו של דוד.

ועיי' בחידושי המהר"ל (ד"ה תהא) שכתב שזהו דבר טבעי, וכזורק אבן על קיר של אבנים, שהאבן חוזרת אחורה ונופלת על הזורק אותה.

ומעתה קשה, איך הספורנו הביא ראייה מסוגיא זו דשלמה ויואב ליסודו שאפשר להעביר קללה מאדם לאדם, והלא שם הטעם היה משום שהיתה קללת חינם, כיון שהרגו, ולעולם אימא לך שא"א להעביר קללה מאדם אחד לאדם אחר.

וצ"ל שהספורנו למד בגמ' דקים להו לחז"ל שהיו ב' סיבות לזה שנעשו בני שלמה, אחת משום ששלמה קיבל ע"ע את הקללות, ושנית משום שכיון ששלמה הרג את יואב, ממילא קללת דוד נהפכה לקללת חינם ולכן חלה על זרעו. ודו"ק.

ה) בשו"ת מהרש"ם (ח"ג סי' קנ"א) נשאל באחד

שמכר לחבירו את העבירות שלו, ונתן המוכר לקונה שלשים רובל, ועשה תקיעת כף, אם יש ממש במכירה הזו.

והביא ראייה ששייך למכור עבירות מדאיתא בגמ' בשבת (דף פ"ט): שלעתיד לבא יבא הקב"ה ויאמר ליצחק בניך חטאו לי, "אמר לפניו (יצחק) רבונו של עולם בני ולא בניך (בתמיה), בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם בני בכורי, עכשיו בני ולא בניך, ועוד כמה חטאו כמה שנותיו של אדם שבעים שנה דל עשרין דלא ענשת עלייהו, פשו להו חמשין דל עשרין וחמשה דלילותא פשו להו עשרין וחמשה, דל תרתי סרי ופלגא דצלווי ומיכל ודבית הכסא פשו להו תרתי סרי ופלגא, אם אתה סובל את כולם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך". הרי דיצחק מקבל את העבירות של עם ישראל כדי שלא יענשו.

וכן הוכיח ממה שצריך הבן לומר בתוך שנה לפטירת אביו ואמו "הריני כפרת משכבו", כדאיתא בגמ' בקידושין (דף ל"א): וכתב רש"י "הריני כפרת משכבו, עלי יבא כל רע הראוי לבא על נפשו", ולא רק מועיל לבן שיקבל עונשיו של אביו, אלא אף לאיש זר, כדאיתא בגמ' בסוכה (דף כ) שאמר ר"ל הריני כפרת ר"ח ובניו, ופירש"י כהא דהבן אומר אחר אביו הריני כפרת משכבו, הרי דגם באיש זר מהני אם מקבל ע"ע יסורים לכפר על חבירו.

ו) ועיי"ש במהרש"ם שמעיקרא העיר דכיון שהמוכר שילם כסף להלווקח, אין קניינו קנין, דדרך קנין כסף הוא שהלווקח משלם להמוכר, ומ"מ כתב דכיון שעשו ג"כ תקיעת כף, הקנין חל, ואף שהוא דבר שלא בא לעולם, מ"מ הא כתב בשו"ת הרא"ש (כלל י"ג) דתקיעת כף מהני לקנות דבר שלא בא לעולם.

ויש להעיר בזה דהנה כתב בספר חסידים (סי' תמ"ה) מעשה בנכרי אחד שהיה יושב ועצב, אמר לו חבירו למה פניך זועפים, אמר לו שחלם חלום משונה, וסיפר לו את חלומו, אמר לו חבירו שזה סימן שימות, והוסיף הפותר שהוא מוכן לקנות ממנו את החלום, וכן עשה, ונתן בעל החלום להפותר לשותו, ובזה הקנה לו את החלום, ומת פותר החלום ביום השני. עוד כתב שם שאחד היה חולה עד מוות, והיה אחד מתלוצץ, א"ל תקנה לי החולי שלך, תן לי כך וכך, א"ל אתן לך מיד, עמד החולה וזה חלה ומת. עיי"ש.

והחיד"א בהגהות ברית עולם על הספר חסידים כתב "מוכר חולי או חלום הקונה יכנס במקומו. רבינו ז"ל כתב מעשים על זה ע"ש, וגם אני שמעתי מאדם גדול שראה בעיניו גוי שמכר החולה והמוכר נתפא והקונה תיכף נלכד בחולי רחמנא ליצילן".

ועכ"פ מבואר מדברי הספר חסידים שהמוכר שילם כסף, ומהני הקנין על אף שלא עשו תקיעת כף, והוא דלא כדברי המהרש"ם.

ועל טענת המהרש"ם דבקנין כסף הלווקח צריך לשלם, אפשר לומר שלגבי מכירת חולי המוכר הרי הוא הלווקח, והלווקח הרי הוא המוכר, דלקנות דבר רע זה לקבל חיסרון, ולכן בזה המוכר הוא זה שצריך לשלם להלווקח. וה"ה לגבי מכירת עבירות, ודו"ק. וצ"ע.